

ห้าปีในเส้นทางของเอเซียโทเปีย: จุดหมายที่มี ในพื้นที่ว่างเปล่าของกาลเวลา

บทความ
ศิลปวัฒนธรรม
จุมพล อภิสุข

- ๒ -

นักเรียนน้อยแห่งเทศกาล

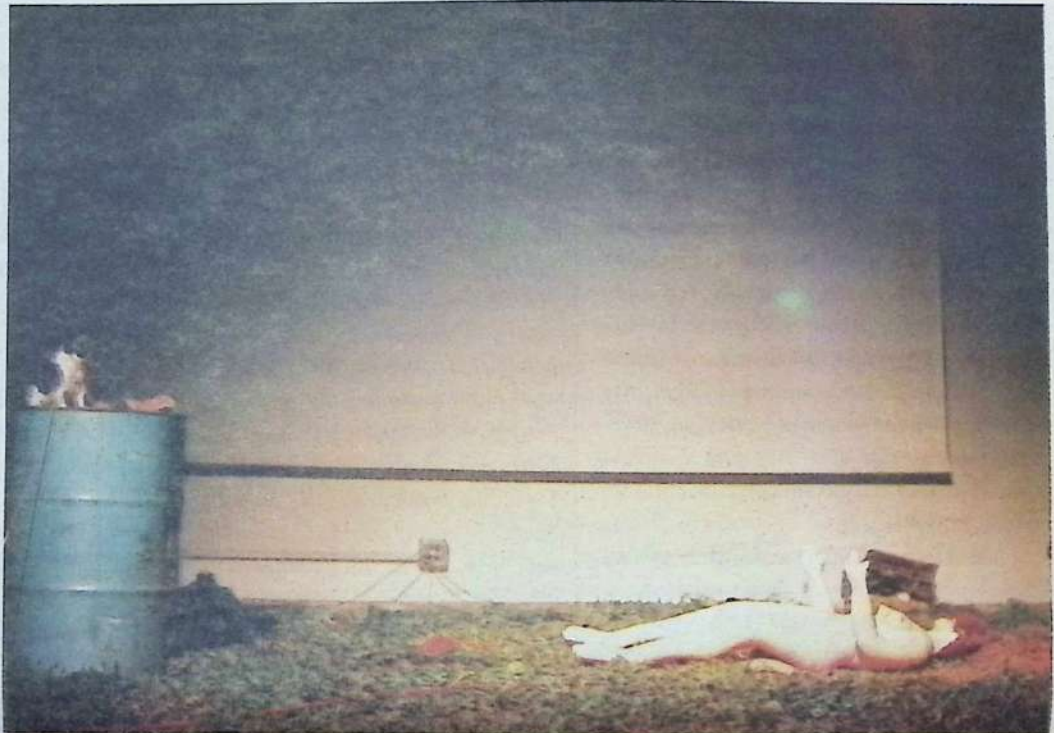
เมื่อผมคิดย้อนหลังกลับไปถึงปี ๑๙๙๖ ที่ผมได้เผชิญหน้าอย่างแท้จริงกับ ศิลปินแสดงสดมีอาซีพีทีนิฟ (NIPAF: Nippon International Performance Art Festival) ในประเทศญี่ปุ่น *อังเดร สติต (Andre Stitt)* ศิลปินเลือดไอริช ที่แสดงงานดูเดือดเลือดพล่าน ด้วยเสียงอิเล็กทรอนิกส์ที่ทึบครึกโครม เขาทำลายทุกสิ่งทุกอย่างที่วางไว้บนเวที ที่หมิ่นเหม่กับการเผชิญหน้ากับผู้ชม และการทำร้ายตนเอง

ในครั้งนั้นการเป็นนักแสดงของผมยังเยาว์นัก แต่ผมก็ได้นำเสนอด้วยแรงถึงความเชื่อในการดำรงชีวิต มากกว่าการอยู่ที่รอวันตายของเพื่อนผู้มีชีวิตอยู่กับ *เฮโรอีน* อังเดรวิจารณ์การแสดงสดของผมด้วยการตั้งคำถามว่า ตัวตนของผมในระหว่างการทำงานอยู่ที่ไหน ซึ่งตรงกันที่เดียวกับสิ่งที่เราพูดคุยกันในวันนี้ "We are not a representation of ourselves, but we are performing ourselves. เราไม่ใช่ตัวแทนของตัวเอง แต่เราแสดงออกถึงตัวเอง"

การที่มีโอกาสได้เข้าร่วมเทศกาลศิลปะนานาชาติ เป็นโอกาสที่พิเศษ เพราะทำให้เราได้พบกับผู้เชี่ยวชาญในหลายๆ ด้าน และพวกเขาแต่ละคนต่างมีวิถีคิดและการทำงานที่สลับซับซ้อน หรือสามัญ ที่น่าสนใจศึกษา การแสดงสดของผมที่ขึ้นมาได้ตามลำดับก็ด้วยการศึกษาจากครูที่ผมได้พบปะในเทศกาลเหล่านั้นนั่นเอง

สามัญ จนถึงดงาม เคลื่อนไหวร่างกาย และเจ็บปวด ทำร้ายตนเอง ประอะเลอะเทอะ ทำหาย ประลองกำลัง จนถึงอีกทีทึบครึกโครม เป็นน้ำคั่งตั้งพายุแค้นคมดลกลืนเสียสละ หัวเราะซ้ำคั่ง จนเป็นการแสดงไอเดียบรรเจิด ให้ดูแทนด้วยความจน ฯลฯ

ที่มาที่ไปของศิลปะแสดงสดในแต่ละชิ้นงาน ก็คือประสบการณ์ในเบื้องลึก

ผลงานที่ติดตั้งด้านอีกซีกหนึ่งของจักกริช จิมมอก ศิลปินหมู่ของเชียงใหม่ อันเนื่องมาจากการใช้ถูกหมาที่นำรักของเขา เข้าร่วมฉากกับตึกตาสาวน้อย เป็นภาพความรุนแรงที่เต็มไปด้วยกลิ่นคาวของคันทา, เอเชียโทเปีย ๕, หอศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่, ๒๑ พ.ย. ๘๖

ญาน สวิตซินสกี จากโปแลนด์ แกว่งร่างร้ายว่าตามเสียงเพลงที่โตเกะริจากบาทลี ซ้างหลังออกไป เป็นภาพฉายขนาดใหญ่บนทึบคันทันอันโหดร้ายที่บาทลี เมื่อปี ๒๕๔๕, เอเชียโทเปีย ๕, สมาคมฝรั่งเศส, กรุงเทพฯ ๑๕ พ.ย. ๘๖

'ปีโรเทิน' การแสดงด้วยการเข่าว่างอย่างรุนแรงตามท่วงท่าของเพลง, อามานด้า คูแกน จากไอร์แลนด์ แสดงถึงเส้นแบ่งที่ประประบางระหว่างการประคบประเพิมกับความขบขึงใจด้วยความดั่งอย่างที่สุดของปีโรเทิน, เอเชียโทเปีย ๕, สมาคมฝรั่งเศส, กรุงเทพฯ ๑๕ พ.ย. ๘๖

ของศิลปิน ที่มีใช้การชุดคั้นขึ้นมาเพื่อตีแผ่หรือประจาน แต่เพื่อสร้างการเผชิญหน้ากับความเป็นจริงของสภาวะที่ศิลปินสร้างขึ้นด้วยความตั้งใจ ภายใต้เงื่อนไขที่มีผู้ชมเป็นกระแสดึงของการสื่อสาร เหมือนอกวีที่ร้ายอักษรให้เราเกิดจินตนาการของตัวเอง

อย่างไรก็ตาม ผมได้รำลึกอยู่เสมอมาว่า *เซจิ ชิโมดะ (Seiji Shimoda)* ศิลปินชาวญี่ปุ่นผู้จัดเทศกาลนิฟฟาล คือผู้ให้แรงบันดาลใจอย่างแท้จริงต่อการสร้างเอเชียโทเปีย แม้ว่าจะเป็นข้อเสนอจากผมในการริเริ่ม แต่มิตรสหายชาวแสดงสดทั้งในประเทศและนานาชาติต่างก็ช่วยกันพุ่มพักให้ชุมชนของเอเชียโทเปีย มีทิศทางที่แน่นอนของตนเองมาตามลำดับ แต่โอกาสที่ผมได้เรียนรู้จากนิฟฟาล ทำให้ผมอยากให้เพื่อนรุ่นน้อง รุ่นลูกและหลานได้รับโอกาสเช่นนั้นบ้าง

เซจิ บอกผมว่า ถึงแม้เทศกาลไม่ใช่โรงเรียน แต่สำหรับผู้จัดแล้วเป็นการ

